

FIȘA DISCIPLINEI

Iconografia picturii bizantine I/ The Iconography of Byzantine Paintings I (C+S)

Anul universitar 2026 - 2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Arte vizuale
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă sacră
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Iconografia picturii bizantine I/ The Iconography of Byzantine Paintings I			Codul disciplinei	OMR4027
2.2. Titularul activităților de curs	Lect. Univ. Dr. Balan Bradu Nicolae				
2.3. Titularul activităților de seminar	Lect. Univ. Dr. Balan Bradu Nicolae				
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligativu	2.8. Tipul disciplinei	Disciplină fundamentală (DF)		

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					18
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					46
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				94	
3.8. Total ore pe semestru				150	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	-
4.2. de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP1	Contextualizează activitatea artistică Contextualizes the artistic activity
CP5	Creează schițe. Creates sketches
CP6	Studiază tehnici artistice. Studies artistic techniques
CP8	Stabilește compoziția imaginii. Establishes the composition of the image.
CP18	Lucrează cu opere de artă. Works with works of art.
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT1	Se exprimă într-un mod creativ Expresses themselves in a creative manner.
CT2	Este atent la detalii Pays attention to detail.

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP1	7. Înțelege relația dintre cunoașterea teologică și procesul de creație artistică 7. Understands the relationship between theological knowledge and the process of artistic creation	1. Absolventul integrează informații din teologie, istoria artei și patrimoniul în formularea conceptului artistic. 1. The graduate integrates information from theology, art history and heritage in formulating the artistic concept.
CP5	Studentul/absolventul identifică și definește temele de creație.	Studentul/absolventul Selectează teme în funcție de afinitatea personală sau interesul public sau conform indicațiilor unui client;
CP5	33. Absolventul cunoaște relația dintre etapele procesului și rezultatul artistic și spiritual. 33. The graduate knows the relationship between the stages of the process and the artistic and spiritual result.	33. Absolventul documentează și analizează etapele procesului creativ. 33. The graduate documents and analyses the stages of the creative process.
CP6	18. Absolventul cunoaște principalele tehnici de realizare a icoanelor și ansamblurilor murale. 18. The graduate knows the main techniques used in the creation of icons and mural ensembles.	18. Absolventul integrează în lucrări rezultatele documentării teologice și iconografice. 18. The graduate integrates the results of theological and iconographic research into their works.

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

CP8	Absolventul cunoaște principiile compoziției vizuale: echilibru, ritm, proporție, ierarhie, centru de interes și unitate plastică. The graduate knows the principles of visual composition: balance, rhythm, proportion, hierarchy, focal point and visual unity.	Absolventul stabilește structura compozițională a imaginii, organizând coerent personajele, formele, registrele și raporturile spațiale. The graduate establishes the compositional structure of the image by coherently organising figures, forms, registers and spatial relationships.
CP8	Absolventul cunoaște modalități de organizare a spațiului plastic în raport cu tema, formatul, tehnica și contextul lucrării. The graduate knows ways of organising pictorial space in relation to the theme, format, technique and context of the work.	Absolventul corelează elementele de desen, culoare, lumină și ritm vizual pentru a susține expresivitatea și lizibilitatea compoziției. The graduate correlates drawing, colour, light and visual rhythm elements in order to support the expressiveness and readability of the composition.
CP18	29. Absolventul cunoaște implicațiile teologice și estetice ale alegerii unui anumit stil. 29. The graduate knows the theological and aesthetic implications of choosing a particular style.	29. Absolventul selectează stiluri de ilustrare adecvate temei, spațiului și publicului. 29. The graduate selects illustration styles appropriate to the theme, space and audience.

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
Studentul/absolventul identifică elementele specifice ale picturii bizantine: construcția, proporția, hieratismul figurilor, stilizarea.
Studentul/absolventul descrie principalele tehnici de exprimare ale picturii bizantine: tempera cu ou, al fresco, al secco.
Studentul/absolventul recunoaște rolul geometriei în construcția formelor și caracteristicile liniei bizantine: simplitate, claritate și puritate.
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
Studentul/absolventul utilizează desenul și culoarea în organizarea și redarea elementelor din studiul după iconografia veche sau cea contemporană.
Studentul/absolventul aplică tehnici de lucru în culoare pentru a studia icoana veche drapaj și anatomia transfigurată.
Studentul/absolventul realizează studii ale formelor, drapajului și figurii umane, folosind măsurători, proporții, construcție liniară, pată și observație directă.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
1. Curs introductiv	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	2 ore fizice
2. Iconografia Creației	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	4 ore fizice
3. Iconografia cetelor îngerești	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	4 ore fizice
4. Exemplificări din istoria picturii bizantine	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	2 ore fizice
5. Iconografia profeților	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	4 ore fizice
6. Teme ale iconografiei Vechiului Testament – prezentare generală	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	4 ore fizice

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

7. Tematica jertfei în iconografia VT	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	4 ore fizice
8. Iconografia trinitară în VT	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul culorilor	4 ore fizice
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
1. Introducere în studiul iconografiei Organizarea elementelor	Lucrări practice	2 ore fizice
2. Iconografia Creației	Lucrări practice	4 ore fizice
3. Iconografia cetelor îngerești	Lucrări practice	4 ore fizice
4. Exemplificări din istoria picturii bizantine - studiu de îngeri	Lucrări practice	2 ore fizice
5. Iconografia profeților	Lucrări practice	4 ore fizice
6. Teme ale iconografiei Vechiului Testament – prezentare generală	Lucrări practice	4 ore fizice
7. Tematica jertfei în iconografia VT	Lucrări practice	4 ore fizice
8. Iconografia trinitară în VT	Lucrări practice	4 ore fizice

Bibliografie

1. Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Meridiane, București, 1979.
- Săndulescu-Verna, C., *Materiale și tehnica picturii*, Ed. Marineasa, Timișoara, 2000.
2. Balan, Bradu Nicolae, *Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca – programul iconografic și pictura în tehnica frescei*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2022
3. Trifa, Alin, *Tehnici iconografice bizantine și contemporane*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2013.
4. Chatzidakis, Manolis, *The Cretan Painter Theophanis*, The Holy Monastery of Stavronikita, Mount Athos, 1986.
5. *Manouil Panselinos ek tou ierou naou tou Protatou*, Tessaloniki, 2003.
6. Sofianos, Dimitrios Z., Tsigaridas, Efthimios N., *Holy Meteora. The Monastery of Saint Nicholas Anapaftas. History and Art*, Kalambaka, 2003.
7. *Iera Moni Agiou Dionisiou*, Agion Oros, 2003.
8. Touratsoglou, Ioannis, *Macedonia. History, monuments, museums*, Ekdotike Athenon S.A., Athens, 2000.
9. Choulia, Suzanna, Albani, Jenny, *Meteora. Architecture – Painting*, Adam Editions, 1993.
10. Provatakis, Th. M., *Mount Athos. History, monuments, tradition*, Klearchos Grigoroudis, Thessaloniki, 2001.
11. *Byzantina kai Metabyzantina Mnhmeia ths Thessalonikis*, Thessaloniki, 1997.
12. Cavarinos, Constantine, *Ghid de iconografie bizantină*, Ed. Sofia, București, 2005.
13. Monahia, Iuliana, *Truda iconarului*, Ed. Sofia, București, 2001
14. Trifa, Razvan – Alin, *Scoala Macedoneana – spre o reconstituire a opus-ului*, Ed. Arcadia Media, Cluj-Napoca, 2009.

9. Evaluare

Pentru a putea participa la evaluarea finală, studentul trebuie să îndeplinească cerințele de prezență la activitățile didactice, conform proporției stabilite de Consiliul Facultății.

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare	9.2 Metode de evaluare	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Evaluarea va reflecta calitatea artistică, originalitatea, corectitudinea tehnică și respectarea canoanelor în lucrările expuse.	Evaluare în cadrul unei expoziții semestriale sau al unui eveniment organizat special.	50%
	Evaluarea va verifica aplicarea corectă a cunoștințelor tehnice și a principiilor iconografice în cadrul unei lucrări practice.	Probă practică de examen cu durată de 1 oră	20%
9.5 Seminar/laborator	Modalitatea și calitatea realizării practice a tuturor temelor date, în funcție de tehnică	Evaluare cumulativă pe parcursul semestrului, incluzând prezența, participarea activă, temele realizate și progresul artistic.	30%

9.6 Standard minim de performanță:

Pentru promovarea examenului, studentul trebuie să îndeplinească următoarele criterii minimale:

- Panotare: Prezentarea în cadrul panotării a cel puțin unei lucrări reprezentative care să îndeplinească cerințele tehnice și artistice stabilite.
- Examen final: Obținerea unei note de minimum 5 (cinci) la proba practică.
- Activitate continuă: Demonstrarea progresului artistic prin participarea constantă la activitățile practice și îndeplinirea cerințelor stabilite de cadrul didactic

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁴

		Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						
1 FĂRĂ SĂRĂCIE 	2 FOAMETE „ZERO” 	3 SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTĂRE 	4 EDUCATIE DE CALITATE 	5 EGALITATE DE GEN 	6 APĂ CURATĂ ȘI SANITATIE 	7 ENERGIE CURATĂ ȘI LA PREȚURI ACCESIBILE 	8 MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ 	9 INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ
10 INEGALITĂȚI REDUSE 	11 ORASE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE 	12 CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILE 	13 ACȚIUNE CLIMATICĂ 	14 VIAȚĂ ACVATICĂ 	15 VIAȚĂ TERESTRĂ 	16 PACE, JUSTITIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE 	17 PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR 	Nu se aplică nici o etichetă

Data completării:

11.09.2026

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

⁴ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu *Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic*, se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....